

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלא.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"ו מהלכות
משנת הלכה ז':
בזו ב מיי פ"ד מהל'
במרים הל' י"ד
ו"פ"א מהל' במרות הל' ג'
סמו עשין קמב ר"א
טו"ש"ע י"ד סי' ס"א סעיף
ז' ו"כ' שו"ט סעיף ו':
בזו ג מיי פ"א מהל'
במרים הל' מ טו"ש"ע
י"ד סי' ס"א סעיף כג':
ז ד מיי פ"א מהלכות
מתנות עמיס הל' ז':
י"ח ג מיי פ"א מהלכה ח:
ו מיי פ"א מהל' ז' י'

דאמו לידה בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו במי שהורמו דמיין. ומשעת הרמה ואילך היינו מבי תמו לידה אפילו בטבלייהו וא"ת אמאי לא משני דפשטא דברייתא דקמני פטור מן התשלומין היינו דלמו ליד כהן בטבלייהו וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין ומש"ה פטור דאין לו לכהן אלא משעת הרמה ומש"ה והוא ינחא טפי דהוי לשון הרמה דוקא וי"ל דלי הוה מוקי לה הכי אז לא היה חודש הדיוק כלל הא משעת הרמה ואילך משלם דהא פשיטא דמשלם כיון דלמו ליד כהן והורמו אצל השמא עיקר הברייתא משמענו דמיוק מתנות כהונה או שאכלן פטור ודוקא קמ"ל דלע"ג דלמו לידה ז' בטבלייהו חייב דכמי שהורמו דמיין:

שיטה מקובצת

א) בטבלייהו חייב דכמי שהורמו דמיין ועוד י"ל דאמו לידה בטבלייהו וקסבר מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין הלכך אם אכלן אחר הרמה חייב שכבר זכה בהן הכהן ואם קודם הרמה פטור דגזירת הכתוב דאין לו בהן אלא משעת הרמה ואילך עד שהוברר חלק של כהן ומיהו אחר הרמה אהניא הא דאמא לידה שובה בהן הכהן וממנו הוא. הרא"ש ז"ל:

שאיני התם דקא משתרי ליה. דבמקום זה הניח לו המלך שאר ממון ואם תאמר מתנות כהונה כשאלם משתרי ליה שבמקום זה לא אכל דבר אחר ואמאי פטור וי"ל דלא דמי לאנסו בית המלך גרנו דמחמיהו לני לקח משלו אצל חבולו אפשר דלא משתרי ליה שהיא ממענה:

הבי גרסי' בפ"י ר"ח שבעה נכסי בהן. ולא חשיב הכא כל כ"ד מתנות כהונה דחשיב לקמן בפירקין (דף קג:) דלא חשיב הכא אלא הנך דאסורים לורים וס' ממון כהן והא משום דטבלי דמו לתרומה כדאמר לקמן (קל"ג:) אע"ג דלית הלכתא הכי היינו דלא הוי כחולב טבליס אצל מ"מ איסורא איכא לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה ח"ג לא חשיב אלא מידי דבר אכילה והא דלא חשיב בכור משום דלמטה לאו בר אכילה הוא שזרין שמיטה **מעשר עני המתחלק בתוך הבית.** דוקא נקט המתחלק בתוך הבית דשני דיני מעשר הם אחד מתחלק תוך הבית ואחד מתחלק בתוך הגרנות כדמשמע בפ"ג דנדרים (דף קד:) ואותו המתחלק תוך הגרנות אין לבעלים צו טובת הנאה אלא צבאות המתחלק בתוך הבית ובספרי מפרש להו מקראי כמזב אחד אומר מקצה שלש שנים מוציא את כל מעשר כזבאמך והמתן אלמנא זריך להניחו בגורן וצאין עניים וטולין אותו וכמזב אחד אומר כי תכלה לעשר וגו' ומתן ללוי וגו' אלמנא בתוך הבית מתחלקו מדכתיב (ו) והמתן הא כיצד עד הפסח שהוא זמן גשמים ואם מניחו בתוך נפסד מתחלקו בתוך ביתו וזה מעשר עני המתחלק בתוך

דאמו לידה. דכהן: בטבלייהו. שהופקד הטבל אללו: כמי שהורמו דמיין. זכה בהם מן ההפקד שהרי קדם. ל"א שמסר לו את הטבל לזכות בתרומה שבו: **אם חבוצו.** שהיה חייב לו דבר קלוז ממון: **חייב לעשר.** ממוקם אחר וליתן לכהן שהרי הוא כמוכר: **ואם חבוצו.** בהפקד ועל חנם פטור מלעשר. קמני מיהת אם חבוצו חייב לעשר אלמנא יש לו תובעין דלי לאו דינא הוא שישלם לו על כרחו מאי חייב מלזה איכא לא לא פש גביה מידי: **שאיני הפס דקא משתרי ליה.** התם לאו בהוצאה דיינין תמן זה אלא חייבא בעלמא כשאר חייבי מעשרות וחייבא ודאי איכא עליה דהא משתרי ליה כלומר משתכר הוא זה שהרי היה זריך לפטור מעשר: **א"ל לטבח:** **מכור לי בני מעייה.** בני מעייה של פרה זו: **והיו כהן מהנות.** הקצה: **נוספן.** לוקח זה לכהן: **ואין.** המוכר מנכה לו ללוקח מן הדמים שהרי היה יודע הלוקח שהמתנות שם וזה לא מכר לו הקצה: **לקח הימנו במשקל.** הליטרא כך וקח ושלם לו הקצה: **נוספן.** לו לוקח לכהן ששרי הגזל אללו וזריך להשיב: **והטבח ינכה לו מן הדמים.** על כרחו שמכר דבר שאינו שלו: **ואמאי.** נותן לכהן ליהוי כמזיק בו: **שעשה נכסי קנה.** לא ידעתי היכן שנייה ובספריים אינה כתובה שזוה ומואל חזי ט"ו מתנות כהונה שכולן נכסי כהן לעשות בהן כל זכריו התרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והזכורים ורשאית הגז ומתנות של חולין ושל קדשים והקרן והחומש של גזל הגר ושדה אחוזה ושדה חרמים וזכור בעל מוס ופדיון הבן ופדיון פטור חמור ונראה צעני שכולן שנים זה וחשיב תרומה ותרומת מעשר והדמאי ותלה כדמא דכולהו תרומה נינהו וזכור ופדיון הבן ופדיון פטור חמור כדמא וקרן וחומש דגזל הגר וכולהו הנך מתנה לכהן הן ולקמן בפירקין (דף קג:) חשיב כל כ"ד מתנות

כהונה. הגזל את הגר ושעב לו ומת הגר ואח"כ הודה ושעבט לשקר דאמר רחמנא ואם אין לך אלא גזל וגו' וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גזלים אלא זהו גרו שמת ואין לו יורשין וכתיב האשם המושב לה' לכהן ונתיבא צפרק הגזל צ"ק (דף קד:) האשם זה קרן המושב זה חומש דגבי נשבע לשקר צפקדון או גזול כתיב ביה חומש צין בגזל חבירו צפרשת ויקרא (ו) צין בגזל הגר צפרשת שאש' **למה אמרו.** למאי הלכתא: **ו"ס.** אע"פ שאינו לאכילה ולא לדברט שיבא ליד אכילה. ולצי

במגמם למאי תנייה הואיל ותנא דאפי' בהמה עמאה לוקח מהן: **חטיף מסתפא.** כשהיו התיוקות מוליכין הזרוע והלחיים והקצה לכהן חוטפס מידיהם: **לא מסתפיה.** לא די דכשהוא שוחט את בהמתו אין אנו כופין אותו לתת מתנות לכהן אחר: **אלא מיהתף גמי חטיף.** בתמיה: **ורב.** מאי דעמיה דאמר לא מסתפיה דלא שקלינן מיניה דמשמע שהיינו יכולין לכופו לכך ונמנעין אנו: **אי איקרו עס לשקול מיניה.** דהא מאת העם מאת זבחי הוצח כתיב (דברים יח) ואי לא איקרו עס רחמנא פטריה ומאי טיבותא עבדינן גבייה: **מספקא ליה.** לרז ומשום ספיקא פטור ליה דהמוציא מחבירו עליו הראיה: **לפא שמעפא.** דרז דמספקא ליה: **ד' מתנות עניים.** הנהוגות בכרס ואלו הן: **הפרט והעוללות.** דכתיב (ויקרא יח) ופרט כרמך לא תעולל ובעולם פאה פ"ו (מ"ד) מפורש אצו היא עוללות כל שאין לה לא כתף ולא נטף: והשכחה

הבית מכאן ואילך שהוא ימי הקץ מניחו בתוך גרנות ועניים צאים וטולין אותו: **יש בו טובת הנאה לבעלים.** נראה דדבר שיש בו טובת הנאה לבעלים אפילו בא עני ולקחו מוליאין מידו ודבר שאין בו טובת הנאה לבעלים לקחו עני מוליאין מידו ומיהו אם לא לקחו וצא עני ושאלו ממנו אם יראה לא יתן לו דקרי ליה לעיל ממון שאין לו תובעין ואם היה זריך ליתנו לתובעו א"כ הוי יש לו תובעין: **גמור אחרין אחרין מוית.** ואע"ג דלאטריכו למכזב ולא הוי מופנה גלוי מילתא בעלמא הוא דכמו שיש צוה אחרין פאה ח"ג יש צוה אחרין פאה ולא ח"ג ש ממש היא חי נמי מדכתיב שכחה בלשון אחרין ש"מ לגי' אתא וז"ע למה לא גמרינן בג"ש דלאחרין דלחוי פרט צוית כמו בכרס ונהי דלענין עוללות לא אפשר למייק צאילן דלא שייך ביה אצוה עוללות כל שאין לו לא כתף ולא נטף: כגון

(א) גיטין מד. (ב) ס' ופי' שלקח אדם עובד טבכים באונס שלא כדון. ערוך ועי' בפרי"ו (ג) לקמן קל"ב. (ד) במרים פ"ג מיי"ב (ה) תוספתא דפאה פ"ג פ"ב הי"ג. (ו) רש"ל מ"ו. (ז) ז"ל ששבע. רש"ל. (ח) [במגדל ה], (ט) [צ"ק קט.]. (י) [במגדל ה]. (יא) [נשם]. (ב) כ"ס"א: לבער. (ט) ז"ל ומת.

תורה אור השלם

1. וברמך לא תעולל ופרט כרמך לא תעולל לעני ולגר תעוב אתם אני יי אלהיכם: ויקרא י"ט
2. כי תבצר פרמך לא תעולל אחרריך לגר לתתם ולקלמיה יתיה: דברים כ"ד כ"א
3. כי תחבט יתך לא תפאר אתריך יתך: לתתם ולקלמיה יתיה: דברים כ"ד כ"א

גליון הש"ס

גמ' א' איקרו עם. ע"י שנועות דף י' ע"ג מוס' ד"ה כולן:

מוסף רש"י

חייב לעשר. עליה. דהוי כמוכר (גיטין סד.). נותנו. לוקח. לכהן. ואין הטבח מנכה לו כלום. לפי שלא מכר לו את המתנות מסתמא (לקמן קלח.) וכעיי"ו ב"ק קס"ו. לקח הימנו במשקל. להשתא ודאי זכין ליה (לקמן סו.) ומנכה לו מן הדמים. משמטתה וזו ההכיס צממתותיהם והדין על הטבח (סו.) באנפרות. הפסד (סו.)